

Ministerie Economische Zaken en Klimaat
T.a.v. de Minister B. Van 't Wout
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Woerden : 11 februari 2021
onze ref. : E21b02
doorkiesnr. : 0348 48 43 54
e-mail : cb@vemw.nl
onderwerp : Zienswijze op "Het wetsvoorstel Energiewet"

Geachte heer Van 't Wout

VEMW heeft kennis genomen van het Wetsvoorstel Energiewet (verder: het wetsvoorstel), online in consultatie getreden (<https://www.internetconsultatie.nl/energiewet>) op 17-12-2020. De Minister stelt belanghebbenden in de gelegenheid te reageren op het wetsvoorstel. Van de geboden gelegenheid tot het geven van een zienswijze maakt VEMW graag gebruik.

Deze zienswijze is gezien de omvang van de geconsulteerde wetstekst opgedeeld in twee onderdelen: een tekst met algemene opmerkingen die toewijsbaar zijn naar enkele onderwerpen en afdelingen van de Energiewet, en een aantal tabellen met artikelsgewijs beknopt commentaar. Voor toelichting op beide is VEMW desgewenst uiteraard beschikbaar.

Eerder consulteerde de Minister het werkdocument 'Contouren van de Energiewet 1.0'. In reactie op die eerdere consultatie diende VEMW een zienswijze in. Om herhaling van argumenten te voorkomen verwijst VEMW op enkele onderdelen in deze zienswijze terug naar deze eerder ingediende zienswijze.

Algemene opmerkingen

VEMW is verheugd met het wetsvoorstel en de daaraan verbonden doelstelling. Goede energiewetgeving biedt de randvoorwaarden voor een succesvolle energietransitie onder gelijktijdig behoud van een betrouwbare en betaalbare voorziening. VEMW wil het Ministerie complimenteren met de overzichtelijke wetsstructuur en het herhaaldelijk overleg met marktpartijen tijdens de totstandkoming van de wetstekst. Dit neemt niet weg dat VEMW op onderdelen van deze wet kanttekeningen heeft en tevens enkele fundamentele bezwaren.

Hét kenniscentrum en dé belangenbehartiger voor zakelijke energie- en watergebruikers

Een Energiewet als samenvoeging van Elektriciteitswet 1998 (verder: E-wet) en de Gaswet is een goede stap richting de techniekneutrale regelgeving die noodzakelijk is om de energietransitie te faciliteren. Daarbij is het noodzakelijk om als overheid een raamwerk te stellen dat proactief / voorwaardenscheppend is om de doelstellingen (schoon, betrouwbaar, betaalbaar) te kunnen realiseren. Dit vereist o.a. een volledige omarming van de adviezen als gegeven in het TIKI-rapport; dit wordt nu slechts gedeeltelijk in het Wetsvoorstel gedaan. In dit kader is de voorziene decentralisatie van de Energiewetgeving opvallend: er worden grotere bevoegdheden neergelegd bij de provincie en gemeente m.b.t. de aanleg van grootschalige energie-infrastructuren. De doelstellingen van de energietransitie (schone, betrouwbare en betaalbare energie) zijn van dermate groot belang voor de Nederlandse samenleving en economie dat VEMW deze taak beter geplaatst ziet bij het Rijk. Een kernelement van de energietransitie welke door alle partijen benoemd wordt is de elektrificatie van de samenleving en in het belang van de industrie. Die elektrificatie is alleen mogelijk als er voldoende en tijdig netcapaciteit beschikbaar is. VEMW is bezorgd over de mate waarin de voorgenomen Energiewet tijdig deze voorwaarde zal realiseren.

Considerans

Bij de considerans van dit wetsvoorstel valt op welke zaken niet bij deze wet worden geregeld of beoogd. Bij deze wet worden enkel de wettelijke kaders voor elektriciteit en gas worden geregeld. Andere energiedragers, met name waterstof (dat door het huidige gasleidingennet zal worden getransporteerd) ontbreken. Waterstof valt dan ook buiten de in artikel 1.1 gegeven definitie van 'gas'. De belofte van waterstof kan alleen worden verzilverd als de noodzakelijke infrastructuur tijdig is ontwikkeld en het regelgevend kader tijdig is vastgesteld. De potentie van waterstof wordt ook in de 'Kabinetsvisie waterstof' erkend (gepubliceerd in maart 2020), waarin is geconcludeerd dat CO₂-vrije waterstof een onlosmakelijk onderdeel vormt van een CO₂-vrij energiesysteem. Het is dan ook problematisch en teleurstellend dat bij dit wetsvoorstel de ontwikkeling en regulering van een transportinfrastructuur voor waterstof volstrekt ontbreekt. Een dergelijk kader is namelijk van groot belang om toekomstbestendige investeringsbeslissingen te nemen.

De elektriciteits- en gasnetten bestaan ter facilitering van de energiemarkten; zij verbinden vraag en aanbod en maken de marktwerking mogelijk. Het faciliteren van de energiemarkt is van cruciaal belang voor een goed investeringsklimaat, en daarmee een primaire functie van de energienetwerken. In de considerans ontbreekt echter een onderschrijving van het belang van een goed investeringsklimaat voor zakelijke energieverbruikers ter bevordering van de welvaartstoename. Bij de ontwikkeling van jurisprudentie m.b.t. de Energiewet speelt de considerans een belangrijke rol. VEMW acht het daarom van belangstelling dat deze doelstelling ook in de considerans wordt opgenomen.

VEMW is ten eerste bezorgd over de voorgestelde afzwakking van de rechtsbescherming van aangeslotenen en de voorgenomen politisering van de Energiewetgeving middels het afschaffen van de energiecodes en de vaststelling van vervangende regels bij Algemene Maatregelen van Bestuur (verder: AMVB's) dan wel Ministeriële Regelingen (verder: MR's). Hiermee verdwijnt een bewezen goed functionerend systeem voor de ontwikkeling van (technische) regels dat door betrokkenheid van alle belanghebbenden leidt tot consistente, werkbare en voorspelbare regelgeving. Het huidige systeem kan op breed draagvlak rekenen en draagt bij aan investeringszekerheid; essentiële voorwaarden voor het bevorderen van duurzaamheid, het waarborgen van betrouwbaarheid van de energievoorziening en behoud van het concurrentievermogen van energie-intensieve bedrijven.

Afdeling 3.4.2

De netbeheerder heeft, als eigenaar van een openbaar netwerk, een natuurlijk monopolie op transport van energie. Voor het exploiteren van deze infrastructuur en aanbieden van transport ervaart de netbeheerder geen concurrentie. Voor marktpartijen is toegang tot deze energieinfrastructuur een voorwaarde om gebruik te kunnen maken van deze transportdiensten en daarmee toegang te verkrijgen tot de energiemarkt. Zij kunnen toegang tot deze infrastructuur uitsluitend opeisen middels het bij wet geborgde recht op derdentoegang. Zij hebben geen alternatief voor de netbeheerder in hun geografisch gebied en kunnen geen markttoegang verkrijgen via een concurrent. De afdwingbare rechten op aansluiting en transport vormen het fundament voor bescherming van dit cruciale recht en tegen misbruik van de machtspositie door de monopolist waarvan zij afhankelijk zijn.

Momenteel heeft eenieder die daarom verzoekt een absoluut recht op aansluiting op het openbare net. Onder afdeling 3.4.2 van het wetsvoorstel verdwijnt de huidige absolute aansluitplicht. Het recht op een aansluiting en het recht op transport bieden de noodzakelijke randvoorwaarden voor een effectieve toegang tot de energiemarkt. In Europeesrechtelijke jurisprudentie¹ is verduidelijkt dat eenieder dit recht op markttoegang *de facto* moet hebben, niet slechts *de jure*. VEMW is zeer bezorgd over deze voorgestelde aanpassing, daar dit betekent dat partijen die daarom verzoeken het risico lopen *de facto* geen markttoegang te krijgen. En zelfs al is de voorgestelde wijziging Europeesrechtelijk mogelijk, dan is deze onwenselijk uit oogpunt van een goed investeringsklimaat. In plaats van de rechtspositie van de afnemer te verzwakken, dient het achterliggende probleem te worden geadresseerd.

VEMW dringt daarom met klem aan op behoud van het absolute recht op aansluiting. Dit recht moet bij de Energiewet nadrukkelijk op een aantal onderdelen worden geduid. De aangeslotene moet recht hebben op aansluiting op een technisch geschikt punt in een openbaar distributien/of transmissiesysteem met voldoende transportcapaciteit. Het recht op aansluiting moet zien op zowel het gewenste spanningsniveau als op de gewenste plaats van de aansluiting in het

¹ Het Citiworks arrest, ECLI:EU:C:2008:298

net (bijvoorbeeld op rail A of B in een bepaald station, of een voorkeur voor een bepaald station). Uiteraard moet dit recht begrensd zijn door de technische geschiktheid naar het oordeel van de netbeheerder en de aanwezigheid van voldoende capaciteit. Want zonder een dergelijk absoluut recht is de verzoekende partij volledig afhankelijk van de monopolistisch netbeheerder.

VEMW pleit eveneens voor het behoud van het recht op maatwerkafspraken m.b.t. de aansluiting, zoals het enkel worden aangesloten op een bepaalde rail, achter een specifieke transformator, of conform bepaalde bedrijfsvoeringsafspraken m.b.t. het beheer en de veiligheidsinstellingen van een transformator. Dit recht is nu vastgelegd in artikel 2.3.3a van de Tarieencode.

VEMW pleit daarnaast voor het uitsluitend in overleg kunnen wijzigen van beveiligingsvoorzieningen en -afspraken. De verbruiksinstallatie wordt uitgelegd op basis van een aantal technische parameters waarover afspraken worden gemaakt. Deze beveiligingsafspraken omvatten minstens de technische parameters van het kortsluitvermogen en het spanningsniveau. De in overeenkomsten vastgelegde afspraken kunnen nimmer eenzijdig worden gewijzigd.

VEMW ziet graag duidelijke aansluittermijnen die zijn gebaseerd op technische haalbaarheid, vergelijkbaar met de methodiek die gold voor de compensatievrije hersteltijden omschreven in paragraaf 6.3 van de Netcode Elektriciteit geldend van 13-06-2018 tot 01-10-2018. Een absolute formulering van aansluittermijnen is noodzakelijk om partijen die daarom verzoeken de benodigde investerings- en rechtszekerheid te bieden. Hieraan gekoppeld is het essentieel dat een verplichting geldt voor het doen van een aanbod tot een aansluiting binnen een redelijke termijn, evenals een uiterste termijn waarop het aanbod moet zijn gedaan.

VEMW pleit voor een recht op aansluiting op het dichtstbijzijnde, technisch geschikte punt in het net met voldoende aansluitcapaciteit tot de drempelwaarde van 10 MVA. Indien op dit punt geen transportcapaciteit beschikbaar is, zal de netbeheerder netverzwaringen moeten doorvoeren en voor de uitvoering daarvan enige tijd krijgen. Dit biedt aanzienlijk meer rechtszekerheid dan het onverwijd opschorten van het aansluitrecht zolang de netbeheerder er niet in slaagt voldoende transportcapaciteit te creëren.

Afdeling 3.4.3

Het recht op transport staat onder druk. Het is echter belangrijk om het tekort aan netwerkcapaciteit niet te vertalen in en op te lossen via het eroderen van de rechten van de aangeslotene op markttoegang. Daartoe ziet VEMW graag een sluitende opsomming van situaties waarin een beperking van het contracteren van transportcapaciteit is toegestaan, voor welke duur, en onder welke voorwaarden. Hierbij kan worden gedacht aan een maximale termijn voor het uitvoeren van een netverzwaring en het hieraan verbinden van een financiële vergoeding bij overschrijding van die grenswaarde.

Zoals ook wordt besproken in het huidige codewijzigingstraject congestiemanagement, ziet VEMW graag als alternatief op het huidige opschorten van het recht op aanbod van transportcapaciteit bij congestie, een recht op transportcapaciteit onder beperkende voorwaarden. Hierbij kan aansluiting worden gevonden bij het in de elektriciteits- en gasregulering bekende concept van interruptible capacity. Een dergelijk geclausuleerd recht zou VEMW graag additioneel toegevoegd zien aan de Energiewet.

De voorgestelde regelgeving genaamd use-it-or-lose-it is bekend vanuit de gasregulering. De spelregels daaromtrent moeten goed bij wet geregeld worden, en niet in een AMvB, omdat de gevolgen hiervan de aangeslotene in de kern van zijn recht op markttoegang raken. Onderdelen van deze regeling, zoals wanneer deze transportrechten vervallen, kunnen voor aangeslotenen enorme gevolgen hebben. Een use-it-or-lose-it regeling moet een balans treffen tussen het voldoende beschermen van bestaande partijen tegen het kwijtraken van hun rechten enerzijds, en het voorkomen dat partijen transportcapaciteit contracteren en vasthouden zonder te benutten anderzijds. Er dient een afweging te worden gemaakt welke termijnen hiervoor gelden en wat de maximale toegestane periode is en omvang van de gecontracteerde capaciteit waarbij gecontracteerde en niet benutte transportcapaciteit voor de aangeslotene behouden blijft. VEMW onderkent de waarde van een dergelijke regeling om te voorkomen dat partijen die geen redelijk of aannemelijk belang hebben bij transportcapaciteit, onnodige netverzwaring uitlokken. In dit geval is het belangrijk een mogelijkheid bij de wet te hebben ingebouwd om deze capaciteit te onttrekken.

VEMW pleit tevens voor een bij wet geregeld recht op het aanleggen van een net door een of meer aangeslotenen, in aanvulling op openbare aanbesteding van aansluitwerkzaamheden, wanneer transportcapaciteit wordt geweigerd. Feitelijk omvat dit recht het recht op het zelf aanbesteden van de diepe aansluitkosten. Het beheer wordt vervolgens van rechtswege overgedragen aan de netbeheerder. Naar mening van VEMW verleent deze toevoeging een extra prikkel voor netbeheerders om het maximale te doen om markttoegang te verlenen en biedt het marktpartijen een alternatief wanneer de openbaar netbeheerder hier niet in kan voorzien.

Volumecorrectiefactor

Bij hoofdstuk 7 van de wetstekst wordt de volumecorrectiefactor (VCF) in de huidige vorm ingetrokken. VEMW heeft met verbazing geconstateerd dat de regeling wordt ingetrokken, zonder ook maar enige toelichting op bijvoorbeeld een vervangende regeling.

Het effect van een intrekking zonder mitigerende maatregelen betekent een significante kostenstijging voor elektro-intensieve bedrijven; des te meer door de verwachte verdubbeling van de elektriciteitsnettarieven richting 2030. VEMW wijst de Minister op het belang van een samenhangend beeld van alle stijgende lasten voor grootverbruikers, inclusief bijvoorbeeld de mogelijke afschaffing van de regeling 'Indirecte Kostencompensatie' en de door de door de Nederlandse overheid ingevoerde, unieke CO2-taks. De mogelijke afschaffing van de VCF vormt bovendien een negatieve prikkel voor grootschalige, additionele elektrificatie, terwijl dit een

noodzakelijke decarbonisatie-route voor de industrie is en dus haaks op het gevoerde klimaatbeleid staat.

VEMW vraagt om een toelichting op de volgende twee punten bij de mogelijke afschaffing van de VCF. De Minister heeft deze twee aspecten genoemd ter rechtvaardiging van de VCF in reactie op Kamervragen hierover.² Ten eerste, de VCF verbetert het grensoverschrijdend gelijk speelveld, want in andere lidstaten hebben grootverbruikers eenzelfde korting. Ten tweede is de VCF goed voor het verlagen van de systeemkosten door basisbelasting te belonen. Een besluit tot intrekking van de VCF zonder uitleg over een vervangende regeling verdient derhalve op zijn minst een nadere toelichting op deze punten, alsmede een oplossing voor de daarmee veroorzaakte problemen.

Taken netbeheerders en toegestane activiteiten netwerkbedrijven

Een van de vragen die in het kader van de consultatie worden gesteld betreft welke randvoorwaarden voor een eventuele tijdelijke taak voor netbeheerders voor waterstof in het wetsvoorstel en de bijbehorende AMvB dienen te worden geborgd. Voor de visie van VEMW op de rol van netbeheerders en netwerkbedrijven op het gebied van waterstof verwijst VEMW naar haar position paper over waterstof en naar de reactie van VEMW op de ontwerp-leidraad alternatieve energiedragers van ACM.³

Kort samengevat meent VEMW dat een eventuele tijdelijke taak voor netbeheerders niet mag leiden tot meerkosten voor huidige aangeslotenen op het gasnetwerk. De kosten voor een dergelijke tijdelijke taak dienen derhalve separaat te worden geadministreerd en gefinancierd. Vanzelfsprekend mag een tijdelijke taak voor netbeheerders niet leiden tot een verstoring van markten waarbinnen commerciële marktpartijen opereren. Wat betreft eventuele activiteiten van netwerkbedrijven op het gebied van waterstof, dient geborgd te worden dat er alleen een rol is voor netwerkbedrijven als de markt “faalt”. Met andere woorden, de markt faalt als marktpartijen onvoldoende in staat zijn nieuwe activiteiten op te pakken. Als sprake is van een goed werkende markt, dan is er geen ruimte voor een rol voor een netwerkbedrijf. Als de markt tekortschiet, moet eerst bekeken worden of de oorzaak daarvan kan worden aangepakt. VEMW steunt dan ook van harte het beoordelingskader dat ACM heeft ontwikkeld waarin staat dat *“een netwerkbedrijf een commerciële activiteit slechts zou mogen oppakken indien de markt onvoldoende ontwikkeld is, de activiteit betrekking heeft op infrastructuur, er een synergievoordeel is die ten goede komt aan netbeheer en de markt de activiteit niet efficiënter kan oppakken dan het netwerkbedrijf (MKBA).”*⁴ Alleen zo zullen nieuwe markten ook op de lange termijn goed werken. De artikelen die de toegestane activiteiten van netwerkbedrijven beschrijven dienen daarmee in overeenstemming te worden gebracht. Ook dient bij het toewijzen van een tijdelijke taak een investeringsplicht te worden opgenomen. Door het

² *Aanhangsel Handelingen II*, 2019-2020, 2209

³ [VEMW position paper waterstof](#); Zienswijze VEMW op de concept leidraad “Netwerkbedrijven en alternatieve energiedragers” (zaaknummer ACM/19/036168 / document nummer ACM/UIT/526517).

⁴ Concept leidraad, pagina 4

opnemen van een verplichting om inkomsten uit deze tijdelijke taak te investeren in het net, wordt voorkomen dat de markt-faciliterende infrastructuurexploitatie verandert in een project met winstbejag.

Gesloten systemen

VEMW pleit voor het vermijden van overtollige administratieve lasten voor beheerders van gesloten systemen (verder: GS-beheerders). Het is niet doelmatig om GS-beheerders te verplichten een berekeningsmethode te publiceren van hetzelfde detailniveau als waartoe openbare netbeheerders verplicht zijn. VEMW bepleit daarom het behoud van het huidige systeem, waarbij de GS-eigenaar vooraf de tarieven bekendmaakt en een aangeslotene het recht heeft de tariefberekeningsmethode door de ACM te laten goedkeuren. Deze huidige methode leidt tot aanzienlijk minder administratieve lasten dan de voorgestelde wijziging. Het vooraf bekendmaken van de tariefberekeningsmethode zou voor GS-eigenaren leiden tot jaarlijks terugkerende administratieve lasten in het opstellen en bekend maken van tariefberekeningen.

De kosten voor netverliezen zijn onderdeel van de transportkosten en moeten in de transporttarieven op een GS worden verdisconteerd. Deze transporttarieven moeten gebaseerd zijn op de werkelijke jaarlijkse kosten.⁵ Het niet uitzonderen van de verplichting tot het openbaar aanbesteden van de netverliezen, leidt tot twee aanbestedingsprocedures: één aanbestedingsprocedure voor de inkoop van elektriciteit door de GS-beheerder voor zijn eigen verbruik (gebaseerd op volume, afname profiel, soorten contracten en bijbehorende contracttermijnen), en één afzonderlijke openbare aanbesteding voor de GS-netverliezen (met een afwijkend profiel, volume en achteraf verrekening en allocatie van de werkelijke netverliezen naar de transporttarieven). Dit leidt *de facto* tot een onwerkbaar en ondoelmatig beheer van een GS. Een ontheffing van deze verplichting vermijdt de introductie van administratieve lasten. Artikel 38, lid 2, letter a van Richtlijn (EU) 2019/944, geeft lidstaten de mogelijkheid GS-en te ontheffen van de verplichting om systeemverliezen aan te besteden. VEMW pleit nadrukkelijk voor het opnemen van deze ontheffingsmogelijkheden in de wet. Het totaal van de systeemverliezen zijn bij gesloten systemen te klein om rendabel separaat te kunnen aanbesteden; dit leidt tot administratieve lasten zonder enig nut.

Lid 2 letters d en e van hetzelfde artikel 38, bieden lidstaten de mogelijkheid GS-en te ontheffen van het verbod op het beheren en exploiteren van laadvoorzieningen en opslagfaciliteiten. VEMW pleit nadrukkelijk voor het opnemen van de ontheffingsmogelijkheden in de wet. Deze ontheffingsmogelijkheden bieden GS-ontheffingshouders innovatiemogelijkheden in het kader van de energietransitie.

VEMW ziet in de praktijk wenselijke projecten, zoals het benutten van elektriciteit uit zon-PV voor lokale waterstofproductie, niet doorgaan vanwege het juridische kader. Aangeslotenen vrezen onbedoeld een netwerk te creëren door het faciliteren van een derde, en vervolgens geen mogelijkheid te hebben om een GS-ontheffing te krijgen. In deze gevallen wordt niet voldaan aan de huidige interpretatie van de ontheffingsgronden voor GS-en. Ook biedt de directe lijn geen uitkomst omdat zowel de aangesloten verbruiker als producent toegang tot de

⁵ ACM/DE/2018/200048

markt vereisen. Dergelijke innovatieve projecten zouden naar de mening van VEMW vanuit het wettelijk kader moeten en kunnen worden gefaciliteerd; zij voorkomen vermijdbare belasting van het elektriciteitsnet en faciliteren de energietransitie. Graag zou VEMW zien dat dergelijke innovatieve projecten worden toegestaan binnen het huidige wetgevend kader. In eerder overleg tussen VEMW en EZK bleek dat er geen ruimte is voor bagatelnetten, welke ook in deze situatie zouden voorzien. VEMW wijst graag op twee alternatieven die passen binnen het huidige wettelijk kader.

1. De ontheffingsgrond voor technische integratie, omschreven in artikel 15 lid 1 letter a van de E-wet en artikel 38 eerste lid letter a van Richtlijn (EU)2019/944, vereist niet dat alle op dat netwerk aangesloten installaties technisch geïntegreerd dienen te zijn. Er wordt in het Europeesrechtelijk kader enkel vereist dat het net als primaire functie een technisch geïntegreerd proces ondersteunt. Niet alle aangesloten installaties hoeven onderdeel uit te maken van dit technisch geïntegreerd proces. Door beperkte wezensvreemde activiteiten toe te staan, gaat het wezenskenmerk van het gesloten systeem niet verloren en worden duurzame innovatieprojecten gefaciliteerd.
2. De ontheffingsgrond voor primaire elektriciteitsdistributie voor de eigenaar van het net, als omschreven in artikel 15 lid 1 letter a van de E-wet en artikel 38 eerste lid letter b van Richtlijn (EU)2019/944, schrijft niet voor dat dit kwantitatief moet worden geïnterpreteerd. Door dit criterium uitsluitend kwalitatief te interpreteren, brengt het faciliteren van innovatieve duurzaamheidsprojecten de GS-ontheffing niet langer in gevaar.

Met deze twee suggesties zal de wet voorzien in noodzakelijke ruimte voor GS-ontheffingshouders om bijvoorbeeld duurzame elektriciteitsopwekking of waterstofproductie aan te sluiten zonder de bedrijfsvoering van de GS-ontheffinghouder in gevaar te brengen. Als randvoorwaarde dient de GS-ontheffinghouder daarbij te beschikken over het recht om een verzoekende partij te mogen (maar niet te moeten) aansluiten. Deze ruimte faciliteren draagt bij aan het versnellen van de energietransitie; een nadrukkelijk doel van de Energiewet.

Vanwege de op een GS vaak technisch geïntegreerde processen en lastig bereikbare meetinstallaties, is het kostenefficiënt om de meetdienst binnen het GS door één MVP te laten uitvoeren. Door de unieke omstandigheden, ontstaan risico's bij toelating van meerdere MVP: o.a. kosten van het verschaffen van toegang tot meters, vertraagde afhandeling van meetfouten, fouten in de verbruiksallocatie. Daarom is belangrijk dat de GS-eigenaar ruimte heeft om de externe MVP dan wel de aangeslotene aansprakelijk te stellen voor evt. gevolgen van veroorzaakte onbalans en toewijsbare veroorzaakte systeemkosten in rekening te brengen. Dit neemt niet weg dat de aangeslotene de ACM kan verzoeken de GS-nettarieven goed te keuren, inclusief het meettarief. Dit dient om te borgen dat de meetdienst op het GS efficiënt wordt uitgevoerd.

Memorie van toelichting

Op pagina 50 van de Memorie van Toelichting wordt uitgelegd dat in de toekomst mogelijk af wordt gestapt van het capaciteitstarief voor kleinverbruiksaansluitingen. VEMW benoemt hierbij dat maatschappelijke multisites ook beschikken over kleine aansluitingen. VEMW heeft in eerder overleg met netbeheerders de eigenschappen van maatschappelijke multisites uiteengezet in het kader van een wijzigende tariefmethodiek, en pleit ervoor dat bij een nieuwe methodiek rekening wordt gehouden met hun administratieve lasten. Als het capaciteitstarief wordt gewijzigd, moet rekening worden gehouden met de eigenschappen van maatschappelijke multisites t.o.v. huishoudens om buitenproportionele administratieve lasten voor maatschappelijke multisites te voorkomen.

Op pagina 122 van de Memorie van Toelichting, n.a.v. 2.6.11 (intrekken meeterkenning), wordt enkele werkdagen genoemd als termijn voor het contracteren van een nieuwe meetverantwoordelijke partij (verder: MVP). Enkele werkdagen is voor maatschappelijke multisites (en tevens voor reguliere grootverbruiksaansluitingen) onwerkbaar: het contracteren van een nieuwe MVP in het commerciële domein, het overzetten naar andere meetsystemen, het overnemen van slimme meters door een nieuw te contracteren MVP, vergt eerder maanden dan dagen. Vanwege de gedwongen metervervanging neemt de switch, bij ondernemingen met een groot aantal aansluitingen, enkele jaren in beslag. Opmerkelijk is dat functionele meters die voldoen aan de meeteisen en het eind van hun economische levensduur nog niet hebben bereikt, door en nieuwe MVP worden vervangen.

Rechtszekerheid en rechtsbescherming

De monopolistische netbeheerder heeft vanuit zijn economische positie een bij wet toegekend overwicht op de aangeslotene wie hij ter dienste staat. De aangeslotene is beschermd tegen misbruik door de netbeheerder van zijn machtspositie middels een bij wet vastgelegd systeem van rechtsbescherming, waaronder regulering van de netbeheerder. In de praktijk blijkt echter dat een aantal hiaten in het systeem de effectiviteit van de rechtsbescherming beperkt.

Zo is onder de vigerende wetgeving het de netbeheerder toegestaan om kosteloos gebruik te maken van rechtsbeschermingsmiddelen, doordat zij de kosten volledig in de nettarieven mogen verdisconteren. Netgebruikers, daarentegen, moeten bij elk gebruik van deze rechtsbeschermingsmiddelen de afweging maken of een procedure de kosten waard is. Gevolg is dat reguleringsbesluiten gericht op netbeheerders onder constante druk van de inzet van bezwaar- en beroepsprocedures tot stand komen. Gelet op het belang van een evenwichtige positie van netbeheerder en netgebruiker is het wenselijk naar de mening van VEMW om een prikkel in te bouwen om te voorkomen dat vrijwel onbelemmerd, zonder afweging van kosten en baten, reguleringsbesluiten worden aangevochten. Daarom pleit VEMW ervoor dat netbeheerders, net als overige betrokken partijen, de kosten voor rechtszaken die zij aanspannen zelf dragen.

VEMW bepleit daarnaast een inperking van de mogelijkheden voor netbeheerders om contractbepalingen af te dwingen die in strijd zijn met de wet. Bij de E-wet is de netbeheerder gehouden aan bepaalde aansluittermijnen. Echter, in de praktijk dwingen regionale netbeheerders partijen die een aansluiting verzoeken af te zien van hun de wettelijke aansluittermijn. Bij de daartoe getekende contracten wordt door regionale netbeheerders aansprakelijkheid voor het missen van de aansluittermijn van 18 weken volledig uitgesloten. Als er door het niet halen van de wettelijke aansluittermijn bij de marktpartij verdragingschade ontstaat, is de netbeheerder bij het contract geëxonereerd. VEMW pleit er nadrukkelijk voor om inbegrip van soortgelijke eenzijdige, volledige aansprakelijkheidsuitsluiting bij wet te doen leiden tot een nietig contract.

Effectieve rechtsbescherming vereist tevens dat deze tijdig plaats vindt. VEMW is bezorgd over de mogelijkheid tot tijdige rechtsbescherming als gevolg van het feit dat in dit wetsvoorstel wordt voorgesteld de regelgeving die nu bij de energiecodes is vastgesteld, bij en krachtens AMvB's vast te stellen. Dit heeft grote consequenties onder meer bij het onverhoopt inzetten van rechtsbeschermingsmiddelen. Een gevolg van vaststelling van voorwaarden voor toegang tot en gebruik van netten bij AMvB, is dat naleving van bepalingen alleen kan worden afgedwongen middels civiel procederen. Civiele procedures kennen doorgaans een lange doorlooptijd, met als gevolg dat in de praktijk grootverbruikers 10 jaar moeten wachten alvorens effectieve rechtsbescherming te genieten jegens de netbeheerder.

De toezichthouder ACM is discretionair bevoegd om zelfstandig te besluiten om over te gaan tot handhaving, ofwel te handhaven in reactie op een handhavingsverzoek. De ACM beschikt voor handhaving over een aantal middelen, waaronder de mogelijkheid om sancties op te leggen. Hierbij is belangrijk dat de ACM niet onnodig terughoudend is of twijfelachtig in het inzetten van deze middelen. VEMW signaleert dat de ACM in toenemende mate terughoudend lijkt in het opleggen van sancties. Indien de netbeheerder geen heldere sancties ziet voor overtreding van wetgeving, heeft hij een sterke prikkel om rechten van aangeslotenen te ondergraven. In combinatie met de bereidheid van de netbeheerder tot procederen, kan dit de netbeheerder stimuleren tot het opzoeken van de randen van de wet. Als er oorzaken zijn voor terughoudendheid bij handhaving door de ACM, ziet VEMW deze graag weggenomen.

Tenslotte, het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb) is het hoogste rechtsprekende orgaan waar een aangeslotene zich binnen het energierecht toe kan wenden voor rechtsbescherming. Als enige aandeelhouders van de openbare netbeheerders, heeft de overheid een direct belang bij de inkomsten van de netbeheerder. Vanwege dit belang is cruciaal dat de rechter in het komen tot een uitspraak geen schijn van politieke druk ervaart. Het risico op het onbedoeld meebewegen van de rechtsprekende macht in de belangen van de overheid, is reëel, zoals blijkt uit het recente rapport 'Ongekend Onrecht'.⁶ Hoewel het bij dit rapport nadrukkelijk de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State betrof, acht VEMW een vergelijkbaar risico bij het CBb aanwezig. Gelet op het directe belang van de overheid in uitspraken van het CBb, alsmede de noodzaak om aangeslotenen te beschermen tegen elke schijn van partijdigheid, verdient het aanbeveling de aangeslotene de mogelijkheid te geven in cassatie te treden bij de Hoge Raad tegen besluiten van het CBb. Rechtspraak door de Hoge Raad – een partij met een evenredig machtige positie aan de regering – ter aanvulling van het CBb

⁶ *Kamerstukken II, 2020-2021, 35510, nr. 2*

biedt de mogelijkheid om de effectieve rechtsbescherming voor aangeslotenen tegen de netbeheerder en het verstrekkende belang van de regering te borgen.

Meetverantwoordelijkheid

VEMW pleit nadrukkelijk voor, in geval van overdracht van de meetverantwoordelijkheid, een verplichte meterovername. Een overdracht tegen redelijke voorwaarden is noodzakelijk voor het veiligstellen van de marktwerking. VEMW ziet graag in de wet opgenomen dat de meetdienst aan bepaalde minimale functionele eisen moet voldoen, waardoor de meetinrichting overdraagbaar wordt. Dit is geen belemmering van de marktwerking, maar is juist een vereiste voor het opstarten van de marktwerking. Zolang de meetinrichting niet kan worden uitgelezen met een open protocol, wordt switch van MVP door een significante en aantoonbaar onnodige kostenpost ontmoedigd. Om marktwerking mogelijk te maken, bepleit VEMW invoering bij wet van uniforme functionele eisen aan de meetinrichting, met buitenom deze minimale eisen ruimte voor de MVP voor het stellen van voorwaarden. Dat dergelijke uniformiteit mogelijk is, blijkt uit de discussie en parlementaire geschiedenis omtrent de AMvB op afstand uitleesbare meetinrichtingen ter uitvoering van de wet Marktmodel.⁷

Artikelsgewijs commentaar

Hieronder treft u de artikelsgewijze commentaren van VEMW, uitgesplitst naar de verschillende hoofdstukken. Deze commentaren zijn noodzakelijkerwijs beknopt, maar desgevraagd is VEMW graag bereid tot toelichting.

H1 – Algemene Bepalingen

Artikel 1.1	<i>“Aangeslotene: ieder die feitelijk beschikt over een of meer aansluitingen;”</i>	VEMW verwelkomt de gewijzigde definitie van ‘aangeslotene’ en ondersteunt deze verbetering met de toevoeging van de term ‘feitelijk’ nadrukkelijk.
Artikel 1.1	<i>Aansluiting: één of meer verbindingen, waaronder voor zover van toepassing, de stroom- of spanningstransformator, tussen: a. een systeem en een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met e, van de Wet</i>	Deze definitie kan verder worden aangescherpt. VEMW stelt de gewijzigde definitie voor: <i>“één of meer verbindingen voor transport van elektriciteit of gas ten behoeve van één aangeslotene, waaronder voor zover van toepassing, de stroom- of spanningstransformator (...)”</i> Het verbinden van 1 aangeslotene is een wezenskenmerk van een aansluiting.

⁷ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030605/2012-12-07>; Kamerstukken II, 2009/2010, 32 374 nr. 3

	<p><i>waardering onroerende zaken;</i></p> <p><i>b. het transmissiesysteem op zee en een windpark op zee;</i></p> <p><i>c. systemen van verschillende systeembeheerders;”</i></p>	
Artikel 1.1	<p><i>“afnemer: eindafnemer of grootafnemer; [art 2, onderdeel 1, RI 2019/944]”</i></p>	VEMW is verheugd met deze nadrukkelijker aansluiting van de term afnemer op het Europeesrechtelijk kader.
Artikel 1.1	<p><i>“congestie: situatie waarin de maximale transportcapaciteit van een deel van een systeem niet voldoende is om te voorzien in de behoefte aan transport;”</i></p>	Deze definitie moet verder worden aangescherpt, met name om congestie te onderscheiden van flexibiliteit t.b.v. het voorkomen van netverzwaringen als bedoeld in artikel 3.4.2. Daarnaast zou het goed zijn aan de definitie toe te voegen dat congestie een fysiek kenmerk heeft: <i>“(…) niet voldoende om te voorzien in de behoefte aan fysiek transport;”</i>
Artikel 1.1	<p><i>“congestiebeheer: stelsel van procedures dat voorkomt dat zich congestie voordoet en de maatregelen die bewerkstelligen dat congestie wordt opgeheven;”</i></p>	Deze definitie is onvolledig. Congestiebeheer ofwel congestiemanagement dient uitsluitend ter overbrugging van een netverzwaring. Dit tijdsgebonden element toevoegen aan de definitie onderscheidt congestiebeheer duidelijk van de flexibiliteitsmogelijkheid benoemt onder artikel 3.4.2. VEMW pleit omwille van de duidelijkheid nadrukkelijk voor deze toevoeging.
Artikel 1.1	<p><i>“directe lijn: één of meer leidingen en daarmee verbonden hulpmiddelen ten behoeve van transport van elektriciteit of gas, die voldoen aan artikel 3.2.8, eerste lid, niet zijnde een systeem of een binnen een installatie gelegen leiding; [art 2, onderdeel 41 RI 2019/944]”</i></p>	Het herdefiniëren van de directe lijn is noodzakelijk om specifiek te voorzien in de situatie waarbij zonnepanelen in het bezit van een derde zijn geplaatst op de installatie van een aangeslotene. Om te voorkomen dat in deze situatie een ongewenst net ontstaat, kan een directe lijn mogelijk uitkomst bieden. Door het mogelijk te maken dat de gebruiker de eigenaar van de directe lijn wordt, wordt dit probleem opgelost. VEMW ondersteunt deze wijziging.
Artikel 1.1	<p><i>“eindafnemer: natuurlijke persoon of rechtspersoon die is aangesloten op het systeem</i></p>	Deze definitie is onwenselijk beperkt en leidt tot vermijdbare discussie. Hier wordt gesproken over een natuurlijk persoon of rechtspersoon. VEMW

	<i>en elektriciteit of gas koopt voor eigen gebruik; [art 2, onderdeel 3, RI 2019/944]</i>	pleit ervoor om deze termen te vervangen door de juridisch bredere categorie "eenieder". Voor handhaving, bijvoorbeeld door de ACM, voorkomt de term "eenieder" verwarring in geval van bijvoorbeeld een vennootschap onder firma.
Artikel 1.1	<i>"overdrachtspunt: punt dat de overgang markeert tussen een aansluiting en een installatie of tussen twee systemen;"</i>	Er wordt in de nieuwe definitie niet gesteld dat dit een fysiek punt moet zijn, noch dat dit in overleg tussen de netbeheerder en aangeslotene moet worden overeengekomen. VEMW pleit voor de toevoeging: "fysiek punt dat de overgang (...)" In overleg met de monopolistische netbeheerder heeft de aangeslotene een zwakkere positie. Daarom steunt VEMW het koppelen van de locatie van het overdrachtspunt aan een objectiveerbaar punt, zoals direct achter de beveiligingsvoorziening.
Artikel 1.2	<i>"1. Een onderneming die zich in hoofdzaak bezig houdt met het vervoer van personen of goederen per trein wordt voor de toepassing van het bepaalde bij of krachtens deze wet aangemerkt als een aangeslotene met een grote aansluiting ook indien zij geen aansluiting heeft op een transmissie- of distributiesysteem."</i>	Dit artikel vervangt huidig artikel 1 lid 2 en 3 van de Elektriciteitswet. Met deze wijziging is de categorie heel erg beperkt geworden. Voor VEMW is onnavolgbaar waarom hiervoor is gekozen. Deze wijziging hangt samen met artikel 2.6.4., vierde lid. VEMW pleit voor het centraal definiëren van de maatschappelijke multisites, zoals ook nu bij artikel 1 lid 2 en 3 het geval is. Daarnaast zou VEMW graag bij de toelichting op het artikel verduidelijkt zien dat bijbehorende aansluitingen die niet strikt genomen aan de definitie voldoen (zoals laadpalen in het bezit van het artikel 1 lid 2 en 3 bedrijf) tevens moeten worden meegenomen in de art. 1 lid 2 en 3 processen, t.b.v. het verlagen van administratieve lasten.
	<i>"hoogrenderende warmtekrachtkoppeling: warmtekrachtkoppeling die voldoet aan bijlage II bij richtlijn 2012/27; [art 2, onderdeel 34, RI 2012/27]"</i>	Het is VEMW nog niet duidelijk of deze technisch-specifieke eisen inhoudelijk gewijzigd worden.

H2 – Energiemarkten

Artikel 2.1.1.	2.1.1. rechten eindafnemers tav leveren. <i>“2. Een eindafnemer van elektriciteit kan op een aansluiting met meer leveranciers een leveringsovereenkomst hebben, zolang hij voldoet aan de volgende voorwaarden: (...)”</i>	Dit is een aangepast MLOEA. Regels voor MLOEA staan nu in NcE art. 2.5 Hiermee wordt het vastgesteld in een AMvB. Dit is een van de vele voorbeelden waarbij het Ministerie beleid wenst te maken over de sector in plaats van het borgen van de totstandkoming van regels in overleg met de sector.
Artikel 2.2.2	<i>“3. Bij ministeriele regeling worden regels worden gesteld over:”</i>	Hier staat een typefout.
Artikel 2.2.3, eerste lid.	<i>“Een leverancier verstrekt een eindafnemer periodiek en kosteloos facturen, factureringsinformatie en opwekkingsgegevens waarin de gegevens inzake de geleverde elektriciteit of het geleverde gas op transparante en begrijpelijke wijze is weergegeven”</i>	Geldt deze verplichting tot inzicht in facturen ook voor teruggeleverde elektriciteit?
Artikel 2.2.3, tweede lid.	<i>“Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over”</i>	Regels worden bij MR gesteld over inhoud van leveranciersfacturen. Hierop hebben de partijen die deze facturen betalen dus geen invloed mee. Wordt nu nog breder geregeld via een AMvB krachtens de E-wet.
Artikel 2.2.15, tweede lid, letter d.	<i>“d. elektriciteit of gas op een gesloten distributiesysteem;”</i>	VEMW ondersteunt deze uitzondering, en wijst op de typefout waardoor wordt verwezen naar een gesloten distributiesysteem i.p.v. een gesloten systeem.
Artikel 2.2.24	<i>“7. Dit artikel is niet van toepassing op leveringsovereenkomsten met een dynamische prijs.”</i>	Er zijn ook leveringsovereenkomsten met vele aansluitingen met diverse portfolio's en bijbehorende diversiteit aan prijsafspraken. Om het beoogde te formuleren pleit VEMW voor de volgende formulering: <i>“7. Dit artikel is niet van toepassing op (onderdelen van) leveringsovereenkomsten met een dynamische prijs.”</i>
Artikel 2.2.26, eerste lid	<i>“1. Een leverancier bewaart zijn administratie inzake overeenkomsten met eindafnemers of</i>	VEMW onderschrijft het hierbij eenduidig aansluiten bij de termijnen die gelden voor de belastingboekhouding.

	<i>transmissiesysteembeheerder of elektriciteitsderivaten met grootafnemers of transmissiesysteembeheerders gedurende een periode van vijf jaar (...)</i>	
Artikel 2.4.1	<i>“1. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld inzake de eisen waaraan gas moet voldoen dat: a. op een systeem wordt ingevoerd, of b. op afleverpunten wordt afgeleverd. 2. De regels, bedoeld in het eerste lid kunnen verschillen voor invoed- en afleverpunten en naar energie-inhoud, drukniveau en regio.”</i>	Dit onderwerp is dermate belangrijk dat het bij (en niet krachtens) een AMvB moet worden geregeld, onderhevig aan een voorhangprocedure. De specificaties van het gas die hierbij worden vastgesteld hebben directe gevolgen voor de verbruikseenheden van aangeslotenen. Daarom is het belangrijk dat representatieve organisaties bij de totstandkoming van deze regelgeving betrokken zijn.
2.5.1. derde en vierde lid	<i>“Een aggregator die vraagresponsdiensten levert aan een aangeslotene draagt er zorg voor dat ten aanzien van de onbalans die hij door de uitoefening van vraagrespons in het systeem veroorzaakt, een balanceringsverantwoordelijke is aangewezen. 4. Als een aggregator op een aansluiting of op een allocatiepunt vraagresponsdiensten levert, doet de balanceringsverantwoordelijke op deze aansluiting of op dat allocatiepunt de balanceringsverantwoordelijke van de aggregator die vraagresponsdiensten levert een redelijk aanbod inzake de voorwaarden waaronder elektriciteit tussen hun elektriciteitsprogramma's kan worden overgedragen, over de verdeling van eventuele onbalanskosten en de uitwisseling van relevante gegevens.”</i>	VEMW is verheugd te zien dat de communicatie tussen aggregator en balansverantwoordelijke wordt benoemd en de verantwoordelijkheid bij de aggregator wordt neergelegd. VEMW acht het belangrijk dat hierin de aangeslotene wordt beschermd tegen het onbewust veroorzaken van onbalans door een dienst aan te bieden via een aggregator.
Artikel 2.6.3	<i>“Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de eisen en</i>	Voor VEMW is er nog enige onduidelijkheid over het hier genoemde onderscheid tussen verschillende categorieën aansluitingen en

	<p><i>functionaliteiten waaraan een meetinrichting, een onderdeel van een meetinrichting of een meter ten minste moet voldoen. Deze regels kunnen verschillen voor:</i></p> <p><i>a. verschillende categorieën aansluitingen;</i></p> <p><i>b. verschillende categorieën aangesloten;</i></p>	<p>categorieën aangesloten. Hierin is van belang dat er eenduidig wordt gesproken over de verplichtingen bij maatschappelijke multisites, waarbij veelal een kleine aansluiting (<3x80A of <40 m3/uur) in het bezit is van een grootverbruiker/niet-huishoudelijk eindafnemer (huidig artikel 1 lid 2 en 3).</p>
<p>Artikel 2.6.4, vierde lid</p>	<p><i>“4. Het eerste lid is tevens van toepassing op een aangeslotene met meerdere kleine aansluitingen op een distributiesysteem voor elektriciteit ten behoeve van openbaar vervoer per metro, tram of trolley, telecommunicatie- en kabelnetwerken, mijnbouwkundige activiteiten, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, riolering, bemaling, waterzuivering, transport van water of distributie van water, mits:</i></p> <p><i>a. de aangeslotene uitsluitend ingevolge de technische aard van de bedrijfsuitoefening beschikt over meerdere aansluitingen,</i></p> <p><i>b. het totale aan de aangeslotene gestelde vermogen meer bedraagt dan 2 MVA en</i></p> <p><i>c. de bedrijfsuitoefening op fysiek geïntegreerde basis geschiedt.”</i></p>	<p>Het is voor VEMW onduidelijk waarom de definitie die momenteel is opgenomen in artikel 1, lid 2 en 3 van de Elektriciteitswet, is opgesplitst naar verschillende hoofdstukken van de Energiewet. Bij de opsomming in dit artikel 2.6.4 zijn de bedrijven uit artikel 1 lid 3 van de Elektriciteitswet niet inbegrepen. Om helderheid te scheppen over de status van maatschappelijke multisites, pleit VEMW ervoor de gedeeltelijke definitie zoals in dit artikel 2.6.4 gegeven, op te nemen in het eerste hoofdstuk van de Energiewet. Los van dit kritiekpunt, is VEMW verheugd met de nadrukkelijke, eenduidige bevestiging dat maatschappelijke multisites als grootverbruikers (niet-huishoudelijk eindafnemers) gelden m.b.t. de meetverantwoordelijkheid.</p>
<p>Artikel 2.6.11</p>		<p>De hier benoemde AMvB moet werkbare regels stellen voor het eventueel overstappen van een maatschappelijke multisite naar een nieuwe MVP, bijvoorbeeld bij een faillissement. Bij de huidige regelgeving duurt een overstap door de gedwongen metervervanging en met het oog op de tienduizenden aansluitingen, al gauw meerdere jaren. Indien bij een overstap van meetverantwoordelijke de meetinrichting zelf kon worden behouden, zou dit bijvoorbeeld langdurige periodes van onbemeten aansluitingen voorkomen. De</p>

		huidige gedwongen fysieke vervanging van meetinrichtingen bij een overstap van MVP leidt bovendien tot kapitaalvernietiging en verhindert marktwerking.

H3 – Beheer van Elektrische- en Gassystemen

Artikel 3.2.2, eerste lid	<i>“Onze Minister wijst op aanvraag van een onderneming eigenaar is van een”</i>	De eerste zin van dit artikel loopt niet. Ook wordt in dit artikel per abuis naar een GDS verwezen.
Artikel 3.2.2, tweede lid	<i>“2. De Autoriteit Consument en Markt wijst een rechtspersoon die eigenaar is: a. van een transmissie- of distributiesysteem voor elektriciteit dat krachtens artikel 3.2.6 is erkend als gesloten systeem, aan als beheerder van het desbetreffende gesloten systeem voor elektriciteit; b. van een distributiesysteem voor gas dat krachtens artikel 3.2.6 is erkend als gesloten systeem, aan als beheerder van het desbetreffende gesloten systeem voor gas.”</i>	<p>Bij dit artikel de ACM een taak geven om de eigenaar van een gesloten systeem aan te wijzen, zou GS-eigenaren significant schaden. VEMW vermoedt dat deze gevolgen niet zijn beoogd en pleit nadrukkelijk voor het weghalen van deze toewijzingstaak voor GS-en.</p> <p>Vigerende wetgeving is dat de netbeheerder wordt aangewezen door de neteigenaar. Deze huidige taakverdeling hangt samen met concernrecht. Een bedrijf wordt gezien als onderdeel van een concern mits het concern een bepaald minimum aan zeggenschap heeft. Door het behalen van die drempelwaarde, is fiscale consolidatie toegestaan. In het geval van een GS is de bevoegdheid van de GS-eigenaar om de GS-beheerder aan te wijzen een cruciaal component wat aantoont dat sprake is van een voldoende zeggenschap over de dochtermaatschappij om als concern te gelden. Als, zoals hier voorgesteld, de huidige aanwijzingsbevoegdheid bij de ACM wordt belegd, wordt de grondslag voor de fiscale consolidatie ondergraven. Daarmee kan de beheerder uit het concern van de eigenaar vallen, met enorme fiscale consequenties.</p> <p>Gesloten systemen worden behandeld als een netbeheerder-light. Dat wil zeggen, zij worden gelijk behandeld als</p>

		openbaar netbeheerders met uitzondering van enkele verplichtingen. Als het Ministerie een dergelijk ingrijpende wijziging beoogt, moet dezelfde verplichting voor de openbaar netbeheerders worden ingevoerd.
Artikel 3.2.6		VEMW zou graag verduidelijkt zien of EZK voornemens is de oude ontheffingen op de 'b' grond, zoals omschreven op de website van de ACM, te handhaven. Dit omvat ontheffingen verleend vóór 20 juli 2012. Het heeft de voorkeur van VEMW als deze ontheffingen waar gepast kunnen worden voortgezet of verlengd.
Artikel 3.2.8, eerste lid.	<i>“Als directe lijn kan aangemerkt worden één of meer leidingen [en daarmee verbonden hulpmiddelen] voor het transport van elektriciteit of gas:”</i>	Hierbij ontbreekt de verwijzing naar hulpmiddelen. Deze verwijzing is wel opgenomen in de definitie, maar ontbreekt in het artikel zelf.
Artikel 3.4.2, derde lid, letter a.	<i>“mede het verwijderen van permanent buiten gebruik gestelde leidingen of andere onderdelen van het systeem;”</i>	Middels artikel 3.6.22 is artikel 3.4.2 overeenkomstig van toepassing op GS-en. De verplichting tot het verwijderen van uitgebruik genomen leidingen is op een afgebakend terrein van een GS niet altijd mogelijk, i.v.m. de soms bijzondere omstandigheden. Leidingen kunnen bijvoorbeeld liggen onder toegangswegen, platformen of nabij operationele installaties waardoor deze (nog) niet verwijderd kunnen worden. VEMW pleit nadrukkelijk voor het niet opnemen van deze verplichting als beheertaak voor GS-en maar de andere vigerende wettelijke verplichtingen hierop toe te laten zien. Ook is het verplicht verwijderen van gasinfrastructuur met het oog op hergebruik voor waterstoftransport ongewenst. Potentiële kapitaalvernietiging moet worden voorkomen.
Artikel 3.4.2, tweede lid	<i>“2. Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit neemt bij de ontwikkeling</i>	Deze taak is te zwak geformuleerd en VEMW pleit ervoor hier een verplichting van te maken. Daarbij dienen ook de

	<p><i>van het systeem in overweging of de inkoop van elektriciteits- en vermogensdiensten, de verzwaring van het systeem kan voorkomen.”</i></p>	<p>voorwaarden te worden uiteengezet waaronder uitvoering wordt gegeven aan de gemaakte keuze. Dit artikel is een herhaling van artikel 3.4.15, lid 3. Dat artikel dient eveneens van uitvoeringsvoorwaarden te worden voorzien.</p> <p>Ook dient het onderscheid tussen congestiebeheer en flexibiliteit ter voorkoming van verzwaren van netten te worden gespecificeerd. Congestiebeheer vindt altijd tijdelijk plaats ter overbrugging van een verzwarringsperiode. Het in dit artikel genoemde alternatief voor verzwaring, eerder omschreven in het rapport ‘Verzwaren Tenzij’, biedt een duurzaam alternatief voor netverzwaringen. Het is wenselijk dit onderscheid bij de wet te verduidelijken en te specificeren, met ruimte voor uitwerking in een AMvB. Zo noodzaakt bijvoorbeeld een kostenefficiëntiecriteria voor toepassing van flexibiliteit als alternatief voor verzwaring een gedegen uitwerking.</p>
<p>Artikel 3.4.2, vijfde lid</p>	<p><i>“5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het eerste tot en met derde lid. Die regels kunnen verschillen voor verschillende typen systeembeheerders.”</i></p>	<p>De hier genoemde taken die worden voorgesteld bij AMvB te regelen, zijn te veelomvattend. Deze uitwerking dient in de wet te worden gespecificeerd zoals ook nu het geval is.</p>
<p>Artikel 3.4.3</p>	<p><i>“(…) behoudens in het geval bij algemene maatregel van bestuur: a. vrijstelling is verleend voor een beperkte tijd van een onderdeel van het systeem, mits de omvang beperkt blijft tot de in de algemene maatregel van bestuur vastgestelde omvang; b. voor een specifiek onderdeel van het systeem op aanvraag van de transmissiesysteembeheerder ontheffing is verleend door de</i></p>	<p>De hier voorgestelde wetstekst houdt geen rekening met de zorgen die de ACM heeft geuit in de gepubliceerde uitvoerings- en handhaafbaarheidstoets aangaande het besluit uitvalsituaties hoogspanningsnet. Nadere, handhaafbare definities van betrouwbaarheid en veiligheid moeten worden uitgewerkt bij de Energiewet. De hier genoemde regeling dient aan de in die uitgewerkte normen te voldoen.</p>

	<p><i>Autoriteit Consument en Markt. Aan de ontheffing kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden. 2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de verlening, wijziging en intrekking van een ontheffing als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b.”</i></p>	<p>VEMW acht het bovendien kwalijk dat de genoemde UHT pas op 22-01-2021 is gepubliceerd, terwijl de uitkomst hiervan reeds mei 2020 bekend was.</p> <p>VEMW benadrukt dat voor de hier gekozen methode – het loslaten van de storingsreserve – zeer zware voorhang dient te gelden. Dit gaat om fundamentele onderwerpen die de betrouwbaarheid van het gehele Nederlands elektriciteitssysteem zullen raken. Bij de in dit artikel voorgestelde methode prevaleert kostenbesparing boven het belang van betrouwbaarheid.</p>
<p>Artikel 3.4.6</p>		<p>In dit artikel ontbreekt een investeringsplicht voor de openbare netbeheerder. Volgens dit artikel bepaalt de netbeheerder wanneer hij wil investeren. Een investeringsplicht is fundamenteel en dient te worden opgenomen in afdeling 3.4.2 als een van de daarin nu ontbrekende wettelijke taken. Artikel 3.4.6 moet vervolgens naar het relevante artikel onder afdeling 3.4.2 verwijzen.</p>
<p>Artikel 3.4.7</p>		<p>Dit artikel borgt in zijn huidige vorm effectieve inspraak door belanghebbenden onvoldoende. Aan de inbreng door belanghebbenden moet dwingende acties door de netbeheerder worden gebonden, zoals het kenbaar maken welke wijzigingen een netbeheerder aan het IP heeft aangebracht of het verklaren waarom het IP ondanks een zienswijze ongewijzigd blijft.</p> <p>Daarnaast wordt in de krachtens dit artikel opgestelde AMvB een groot aantal zwaarwegende zaken geregeld, bijvoorbeeld de uitwerking van de consultatieprocedure onder letter f. Gezien het belang van de bij deze AMvB genoemde zaken, is een zware</p>

		<p>voorhangprocedure met effectieve inbreng vanuit het Parlement noodzakelijk. Een formele inwerkingtredingswet is hierbij gerechtvaardigd. Voldoende en tijdige netwerkinvesteringen zijn een voorwaarde voor effectieve markttoegang voor aangeslotenen.</p>
Artikel 3.4.8, derde lid:		<p>VEMW gaat in bredere zin in op dit artikel in het algemene deel van deze zienswijze.</p>
Artikel 3.4.9	<p><i>“1. Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit verleent op verzoek toestemming voor het door de verzoeker realiseren van een verbinding ten behoeve van aansluiting op zijn systeem met een aansluitwaarde groter dan 10 MVA, mits deze verbinding voldoet aan de door de transmissie- of distributiesysteembeheerder gestelde technische vereisten aan aansluitingen en de betrouwbaarheid van het door de transmissie- of distributiesysteembeheerder beheerde systeem gewaarborgd blijft. (...) 3. De transmissie- of distributiesysteembeheerder doet aan de verzoeker als bedoeld in het eerste of tweede lid een aanbod om de door deze gerealiseerde verbinding ten behoeve van aansluiting op zijn systeem te koppelen met zijn systeem, waarbij de eigendom van de verbinding om niet over gaat op de transmissie- of distributiesysteembeheerder. Artikel 3.4.8, tweede tot en met zesde lid [aansluitaak elektriciteit], is van overeenkomstige toepassing.”</i></p>	<p>De kosten voor het aanvragen van een dergelijke aansluiting zijn gebaseerd op voorcalculatorische projectkosten. In deze kosten wordt geen rekening gehouden met mogelijke efficiëntere oplossingen.</p> <p>Het recht op openbare aanbesteding moet niet worden beperkt tot 10 MVA. Oorspronkelijk gold dit recht vanaf 1 MVA. 2 MVA is de grens waarop een verzoekende partij op een MS-D net wordt aangesloten. Bij een gevraagde capaciteit groter dan 2 MVA wordt men altijd verbonden met een transformatorstation. Door deze MVA-grens te verlagen naar 2 MVA heeft de verzoekende partij een marktgebaseerd alternatief wanneer het aanbod van de netbeheerder significant duurder is of uitvoering significant langer duurt. Een randvoorwaarde is dat wanneer een aangeslotene erin slaagt een aansluiting goedkoper te realiseren, de aangeslotene het kostenvoordeel moet kunnen behouden. Op deze wijze vormt het aanbestedingsrecht van de aangeslotene een efficiëntieprikkel voor de netbeheerder.</p> <p>Hierbij is belangrijk dat de netbeheerder niet tot in overmatig detail de eigenschappen van de aansluiting</p>

		<p>voorschrijft, wat eventuele efficiëntiewinsten teniet kan doen. Voor het systeem zijn enkel de functionaliteits- en veiligheidsvereisten relevant.</p> <p>Daarom pleit VEMW voor het opnemen in dit artikel van een absoluut recht op openbare aanbesteding vanaf 2 MVA (of 3x80A) en het absoluut geformuleerde recht op een gereguleerde, kostendekkende maatwerk aansluiting vanaf 2 MVA (of 3x80A). De mogelijkheid van aangeslotenen om de aansluitingswerkzaamheden uit te besteden is een essentieel recht wat de netbeheerder tot efficiëntie prikkelt en de aangeslotene een alternatief biedt als de netbeheerder niet prijsefficiënt werkt.</p>
3.4.9, lid 1	<i>"mits deze verbinding voldoet aan de door de transmissie- of distributiesysteembeheerder gestelde technische vereisten"</i>	VEMW pleit ervoor deze zinsnede te laten vervallen. Uit praktijkervaring blijkt dat netbeheerders veelal tot in detail willen voorschrijven hoe aansluitingen moeten worden gerealiseerd en daarmee kostenvoordeel van beoogde openbare aanbesteding wegneemt. VEMW pleit ervoor in plaats van deze zinsnede de huidige regeling (artikel 16c lid 4 E-wet) te handhaven, waarbij de netbeheerder uitsluitend toestemming tot aansluiting mag weigeren als de veiligheid of betrouwbaarheid van het net rechtstreeks in gevaar komt.
Artikel 3.4.9, lid 1	<i>" waarbij de eigendom van de verbinding om niet over gaat op de transmissie- of distributiesysteembeheerder."</i>	Overdracht om niet is voor VEMW absoluut onacceptabel. Bij eerdere discussie omtrent artikel 5:20 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek is uitdrukkelijk afgesproken dat een aangeslotene zijn aansluiting, die een grote financiële waarde heeft, zelf kan behouden. De netbeheerder krijgt het beheer van de aansluiting van rechtswege, maar heeft geen gerechtvaardigde reden tot overname van eigendom.

		De hier genoemde eis tot eigendomsoverdracht om niet is feitelijk door het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens verboden.
Artikel 3.4.9, lid 1:	<i>“Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit verleent op verzoek toestemming voor het door de verzoeker realiseren van een verbinding”</i>	De mogelijkheid tot openbare aanbesteding wordt aanzienlijk ingeperkt tot het enkel realiseren van de aansluiting. Openbare aanbesteding moet zien op <u>alle aansluitwerkzaamheden</u> (realiseren, wijzigen, repareren, onderhouden, vervangen en verwijderen).
Artikel 3.4.10, lid 2, letter a.	<i>“a. met een drukk niveau van minder dan 8 bar of ten behoeve van een installatie waarvoor een drukk niveau van minder dan 8 bar volstaat, of”</i>	Een aangeslotene met minder dan 20 mln m3 afname moet zich melden bij de DSB en niet bij de TSB. Dit is een hoge drempelwaarde. VEMW plaatst daarnaast vraagtekens bij de vaststelling dat een druk van minder dan 8 bar volstaat. Dit komt de doelmatigheid (en maatwerk) vermoedelijk niet ten goede.
Artikel 3.4.10, lid 6	<i>“De transmissie- of distributiesysteembeheerder doet een aanbod als bedoeld in het eerste lid, binnen een redelijke termijn na het verzoek en realiseert de aansluiting binnen een redelijke termijn na het aanbod.”</i>	Het is onduidelijk wat mag gelden als een redelijke termijn; de uitwerking hiervan in een AMvB zal daarom de nodige aandacht vereisen van ook de representatieve organisaties. (Toekomstig) Aangeslotenen zijn aangewezen op de wetgeving voor effectieve markttoegang.
Artikel 3.4.12	<i>“4. In afwijking van het eerste lid accepteert een transmissiesysteembeheerder voor gas op verzoek invoeding van gas dat niet voldoet aan de invoedspecificaties vastgesteld krachtens artikel 2.4.1 [invoed- en afnamespecs] indien hij het redelijkerwijs en met gebruikmaking van het systeem kan bewerken, behandelen of mengen teneinde het te laten voldoen aan de afleverspecificaties vastgesteld krachtens artikel 2.4.1 en de verzoeker de doelmatige kosten betaalt.”</i>	Ter verduidelijking, wie vormt in dit geval de verzoeker die de kosten dient te dragen? Bij WQA de GATE LNG-beheerder?

3.4.14	<i>“Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de wijze waarop een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit uitvoering geeft aan het eerste en tweede lid,”</i>	De hier genoemde AMvB moet onderhavig zijn aan een zware voorhangprocedure, zoals in het verleden is geweest het Kamerstuk 26303. VEMW gaat in bredere zin in op dit artikel in het algemene deel van deze zienswijze.
Artikel 3.4.15	<i>“10. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit uitvoering geeft aan het eerste en vijfde lid.”</i>	VEMW bepleit een vaststelling bij dit artikel van het onderscheid tussen congestiebeheer ter overbrugging van een netverzwaring. Ten overvloede; de bij dit artikel geregelde onderwerpen hoeven niet bij een AMvB te worden geregeld en kunnen beter bij de huidige codesystematiek worden geregeld.
Artikel 3.4.24	<i>“Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de eisen en functionaliteiten waaraan een meetinrichting, een onderdeel van een meetinrichting of een meter ten minste moet voldoen.”</i>	De noodzaak voor een verbeterde rechtsgrondslag voor de Informatiecode en Meetcodes is door het Ministerie EZK grondig onderbouwd en wordt tevens door VEMW gesteund. Daarbij heeft de keuze voor een AMvB de voorkeur boven een MR.
Artikel 3.5.1	<i>“Een transmissie- of distributiesysteembeheerder handelt bij de uitoefening van zijn taken en verplichtingen redelijk, transparant en niet discriminerend.”</i>	De regeling ‘redelijke voorwaarden’ (ex artikel 26a E-wet en artikel 14 Gaswet) ontbreekt. De standaard aansluit- en transportovereenkomst is gebaseerd op deze regeling. VEMW pleit voor overnemen van de huidige regeling in de nieuwe Energiewet.
Artikel 3.5.6, eerste lid.	<i>“de informatie die hij nodig heeft”</i>	Dit artikel vereist aanzienlijke specificering en is momenteel incompleet. Aan dit artikel moeten vier zaken worden toegevoegd. Ten eerste, termijnen waarbinnen informatie moet worden verstrekt (zowel aanvang als einde termijn). Ten tweede, aangeslotenen moeten het recht hebben op verzoek informatie te ontvangen m.b.t. netconfiguratie en netbelasting(en). Deze informatie moet

		<p>niet nodeloos worden afgeschermd als zijnde vertrouwelijk.</p> <p>Ten derde, de informatie moet kosteloos worden verstrekt. Dit voorkomt belemmering van toegang tot de informatie, bijvoorbeeld middels kostenverhoging. Ten vierde, de informatie mag niet te algemeen geformuleerd zijn, en moet begrijpelijk worden aangeleverd.</p>
Artikel 3.5.16		<p>De ATO-definiëring ontbreekt. GTS kent geen ATO maar een AO (aansluiting) +TSC (transport).</p>
Artikel 3.6.2		<p>Hierbij ontbreken volledig de kaders voor de bekostiging van het net op zee. Deze onzekerheid kan grote impact hebben op grootverbruikers, meer specifiek de elektrificatie van hun verbruiksprocessen.</p> <p>Onder letter f dient daarnaast de rol van systeemintegratie te worden meegenomen in het ontwikkelkader. Aanlanding van Wind op Zee aan de kust in combinatie met elektrificatie of elektrolyse plannen aan de kust vormt hier een belangrijke schakel; zekerheid daarover faciliteert de elektrificatie van grootverbruikers.</p>
Artikel 3.6.6	<p><i>“2. De vergoeding van de schade bestaat uit gevolgschade en de schade ten gevolge van gederfde of uitgestelde inkomsten. 3. Een producent draagt er zorg voor dat de schade zo veel mogelijk beperkt blijft. 4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over het recht op schadevergoeding, bedoeld in het eerste lid, en de bestanddelen van de vergoeding, bedoeld in het tweede lid.”</i></p>	<p>Dit artikel vereist zorgvuldige onderbouwing. Het op kosten van verbruikers vergoeden van gevolgschade reikt zeer ver. VEMW vermoedt dat deze regeling discrimineert tussen verschillende soorten aangeslotenen. Daarnaast is volstrekt onduidelijk waarom verbruikers deze kosten dienen te dragen.</p>
Artikel 3.6.23	<p><i>“1. Een beheerder van een gesloten systeem kan op verzoek een aanbod doen tot aanleg of wijziging van een aansluiting op zijn systeem. Een</i></p>	<p>VEMW is verheugd met deze wijziging en ondersteunt deze aanpassing van de aansluitaak voor GS-en nadrukkelijk.</p>

	<i>beheerder van een gesloten systeem kan dit in ieder geval weigeren indien:”</i>	
Artikel 3.8.2		Er wordt geen voorstel gedaan voor het herzien van de huidige tarievenstructuur voor MS/HS-aangeslotenen gebaseerd op de kWMax/kWcontract tariefdraggers. Deze mogelijkheid is in het werkdocument wel kort genoemd. Verschillende marktpartijen, alsmede netbeheerders hebben hiervoor voorstellen uitgewerkt en zoeken steun bij de overheid om deze voorstellen te kunnen implementeren. VEMW is van mening dat de Energiewet gelegenheid biedt voor de overheid om de kaders te scheppen voor een mogelijke tariefherziening. VEMW zou daarom graag bij de wet een haakje zien om bij lagere wetgeving op deze tarievensystematiek een uitzondering te maken, onder voorwaarde van een bindend advies van de ACM. Uit verschillende studies over de afgelopen jaren is gebleken dat de huidige tariefstructuur een barrière vormt voor de inzet van flexibele vraag door grootverbruikers. Het verhogen van consumptie om netcongestie te voorkomen/oplossen zou niet moeten leiden tot hogere nettatariefkosten. Een vorm van correctie op de kWmax is dan ook op zijn plaats.
Artikel 3.8.9	<i>“met inachtneming van een vooraf door hem opgestelde en bekendgemaakte berekeningsmethode”</i>	VEMW pleit voor het vermijden van overtollige administratieve lasten voor GS-beheerders. Het is niet doelmatig om GS-beheerders te verplichten een berekeningsmethode te publiceren van hetzelfde detailniveau als waartoe openbare netbeheerders verplicht zijn. VEMW bepleit daarom het behoudt van het huidige systeem, waarbij de GS-eigenaar vooraf de tarieven bekendmaakt en een aangeslotene het

		<p>recht heeft de tariefberekingsmethode door de ACM te laten goedkeuren.</p> <p>Deze huidige methode leidt tot aanzienlijk minder administratieve lasten dan de voorgestelde wijziging.</p> <p>Het vooraf bekendmaken van de tariefberekingsmethode zou voor GS-eigenaren leiden tot jaarlijks terugkerende administratieve lasten in het opstellen en bekend maken van tariefberekeningen.</p>
Artikel 4.1	<p><i>“Bij ministeriële regeling wordt bepaald welke partij of partijen voor de daarbij aan te wijzen processen de daarbij aan te duiden gegevens verzamelt, aanlevert, ontvangt of bewerkt, en welke partij toegang heeft tot de daarbij aan te duiden gegevens en met welke partij de daarbij aan te duiden gegevens worden uitgewisseld.”</i></p>	<p>VEMW geeft omwille van het vooraf borgen van de rechtszekerheid nadrukkelijk voor het vaststellen van deze regelgeving bij AMvB, met mogelijkheid tot vaststelling van regels bij MR voor die onderdelen die aan snelle verandering onderhevig zijn.</p>
Afdeling 5.1 – afdeling 5.2		<p>De hierin gewijzigde taakverdeling tussen het Ministerie en de ACM omvat een omvangrijke verschuiving van bevoegdheden. Voor de bescherming van aangeslotenen tegen beleidswillekeur en machtsmisbruik door monopolisten, is een voldoende uitgeruste, onafhankelijke toezichthouder cruciaal.</p>
Artikel 5.1.10		<p>Uit de hier omschreven regels blijkt niet dat het huidige codewijzigingsstelsel geborgd wordt. De baten van het codestelsel heeft VEMW reeds in de zienswijze op het werkdocument Contouren van de Energiewet uiteengezet. Waar voor de meetcodes en de informatiecode de behoefte aan een verbeterde rechtsgrondslag wijziging rechtvaardigt, is deze redenering niet van toepassing op de overige energiecodes. VEMW zou een voorstel dat strekt tot afschaffing van het codestelsel dan ook ten zeerste</p>

		afkeuren. De energiecodes eenzijdig vervangen door een AMvB dan wel MR zou rechtszekerheid van alle betrokkenen schaden, de kwaliteit van regelgeving verminderen, en het risico op willekeur en discriminatie vergroten.
Artikel 5.2.7		De leesbaarheid van dit artikel zou kunnen worden verbeterd door een directe verwijzing naar de relevante Europeesrechtelijke verplichting waaruit de aan de Minister opgedragen taken voortvloeien.

Wij vertrouwen erop dat u bovenstaande zaken in overweging zult nemen bij uw wijzigingen aan het wetsvoorstel. Vanzelfsprekend zijn wij desgevraagd beschikbaar voor het verschaffen van een nadere (mondelijke) toelichting.

Hoogachtend,

w.g.

dr. H. Grünfeld
Algemeen directeur